

Оригинални научни рад
УДК: 811.14'366.54
811.14'367.633
doi: 10.5937/zrffp54-44750

ПРЕДЛОЗИ У САВРЕМЕНОМ ГРЧКОМ ЈЕЗИКУ – ДКУЗАТИВ ИЛИ ГЕНИТИВ?

Маја Г. БАЋИЋ ЋОСИЋ¹
Анка М. РАЂЕНОВИЋ²
Универзитет у Београду
Филолошки факултет
Катедра за неохеленске студије
Београд (Србија)

¹ maja.bacic@fil.bg.ac.rs; <https://orcid.org/0009-0006-0865-6508>

² anka.radjenovic@fil.bg.ac.rs; <https://orcid.org/0000-0003-3276-6564>

Примљен: 30. 5. 2023.
Прихваћен: 17. 6. 2024.

ПРЕДЛОЗИ У САВРЕМЕНОМ ГРЧКОМ ЈЕЗИКУ – АКУЗАТИВ ИЛИ ГЕНИТИВ?³

Кључне речи:
предлози;
предлошко-падежне
конструкције;
савремени грчки
језик као Ј2.

Сажетак. Циљ овог истраживања је да испита на који начин група студената савременог грчког језика као Ј2 на Катедри за неохеленске студије Филолошког факултета Универзитета у Београду перципира употребу појединих предлога који синтаксички одговарају генитиву и акузативу, а који, истовремено, у зависности од тога уз који се падеж користе, мењају своје значење. Конкретније, спроведено је неекспериментално квантитативно истраживање, које је садржало питања затвореног типа са вишеструким избором одговора у оквиру којих је од испитаника тражено да уз предлоге који се могу користити и уз генитив и уз акузатив (*επί, υπό, από, προς, μετά* и *κατά*) у наставку одаберу именске речи или синтагме у једном од наведена два падежа. Будући да падежни систем савременог грчког језика чине четири падежа (номинатив, генитив, акузатив и вокатив), управо се предлози, неретко, користе да се исказе велики број релација у које ступају реченични конституенти. Овим истраживањем настојимо да идентификујемо оне семантичке и синтаксичке компоненте које студентима савременог грчког као Ј2 могу бити проблематичне приликом употребе предлога и предлошко-падежних конструкција, што може бити корисно за будућа истраживања у вези са начином подучавања ове адеклинабилне врсте речи у савременом грчком језику.

³ Рад је изложен на скупу *Савремена филолошка истраживања* у организацији Филолошког факултета Универзитета у Београду, 3–4. децембра 2021. године.

Увод

Приликом усвајања другог/страног језика (J2), те стицања граматичке и комуникативне компетенције, битну област представља и усвајање предлога и предлошко-падежних конструкција циљног језика. Наиме, приликом усвајања ових категорија неретко се код ученика/студената јавља несигурност, али и негативни трансфер, будући да се не изражавају сви односи (попут нпр. спацијалних, темпоралних, каузалних...) на идентичан или сличан начин у различитим језицима, већ је њихова употреба условљена конкретним синтаксичко-семантичким законитостима.

Код флективних језика падежи представљају комплексан систем, који има одређен број значења и функција. У складу с традиционалним виђењем, падежима се означавају морфолошке измене код именских речи, док се, истовремено, њима одређују „значења односа међу самосталним предметом и другим појмовима у реченици која у падежној синтагми додијају своју реализацију” (Белић, 1998, стр. 148). Другим речима, падежи указују на однос између именице и глагола, именице и предлога, позиције или неке именске синтагме (Blake, 2001, стр. 1, 46; Станојчић и Поповић, 2011, стр. 80).

У оним језицима који немају категорију падежа, или поседују мањи број падежа у односу на неки други језик, оне синтаксичке и семантичке функције које се исказују падежима, или предлошко-падежним конструкцијама, у овом случају морају бити изражене предлошким конструкцијама. Таква ситуација запажа се управо у савременом грчком језику, који, за разлику од српског, поседује мањи број падежа (номинатив, генитив, акузатив и вокатив), што је последица реструктурирања падежног система грчког језика, односно губитка датива (који је постојао у класичном грчком⁴), али и полисемије косих падежа (акузатива и генитива) (Mertyris, 2015, стр. 159–160; Anagnostopoulou & Sevdali, 2020, стр. 992; Horrocks, 2010).

⁴ Реч је о атичком дијалекту који се говорио у Атини у V и IV веку пре н. е. и који је поседовао пет падежа: номинатив, генитив, датив, акузатив и генитив (Anagnostopoulou & Sevdali, 2020, стр. 889).

Из тог разлога, улога предлога у конструисању и исказивању различитих релација изузетно је значајна будући да се управо њима прецизирају значења падежних облика (Баћић Ћосић, 2022, стр. 574).

Предлози у савременом грчком језику

Предлози се, традиционално, дефинишу као помоћне речи које служе за означавање односа одређених падежних облика самосталних речи према другим речима у реченици, али и чија је функција да ближе одреде наведени однос (Θωμόπουλος, 1945, стр. 79; Τζάρτζανος, 1946, стр. 142; Стевановић, 1986, стр. 379; Νάκας, 1987, стр. 19; Saint-Dizier, 2006, стр. 2; Klikovac, 2006, стр. 19; Tsiotsiou-Moore, 2008, стр. 133). Ова група речи представља високополисемичне речи, указујући, притом, на велики број релација између реченичних ентитета, те може имати и различите синтаксичке функције и семантичке улоге (Аксић, 2017, стр. 13–14; Saint-Dizier, 2006, стр. 2).

Када је реч о предлозима у савременом грчком језику треба истаћи да и даље, колико нам је познато, ова област представља маргинално истраживачко подручје, те се предлози најчешће класификују на основу:

1) морфолошких критеријума, где се могу разликовати једносложни (нпр. *με*, *σε* и сл.), двосложни (нпр. *κατά*, *μετά*) и тросложни (*ίσαμε*) (Тријандафилидис, 1995, стр. 236; Δεμίρη-Προδρομίδου & Καμαριανού-Βασιλείου, 2002, стр. 375);

2) функције коју имају у реченици, те тзв. прави учествују у творби сложеница (попут нпр. *παρά*), док тзв. неправи не учествују у творби сложеница и стоје уз именске речи и прилоге (нпр. *χωρίς*) (Τζάρτζανος, 1946, стр. 162–163);

3) порекла, где је реч о две основне поткатегорије – наиме, овде се предлози даље деле на античке, односно оне наслеђене из класичног грчког или катаревусе (нпр. *εκ*, *επί*), или на оне који су карактеристични за савремени грчки (попут *από*, *με*, *για*) (Χατζισαββίδης & Χατζισαββίδου, 2016).

С друге стране, осим наведених класификација, битно је истаћи и ону која је базирана на синтаксичким критеријумима. Највећи број предлога у овом језику користи се за творбу предлошко-падежних конструкција у акузативу⁵, а затим и генитиву⁶. Ипак, занимљиво је приметити да одређени предлози могу синтаксички одговарати не само једном падежу. Тако, поједини

⁵ Неки од предлога који одговарају акузативу јесу: *από* (од, са, из), *με* (са), *σε* (у, на, код), *για* (за), *αντί* (уместо), *παρά* (упркос, мимо), *ίσαμε* (око), *πριν* (пре), *σαν* (као), *ως/μέχρι* (до), *χωρίς/δίχως* (без), *κατά* (према, за), *επί* (на), *προς* (ка).

⁶ У савременом грчком језику извесно је да је управо генитив падеж који се најмање употребљава у неформалном дискурсу и свакодневном говору (иако има широку употребу, те се користи да би се означили власништво, објекат, место, време,

од њих (*από, για*) могу се користити за формирање и предлошко-падежних конструкција у номинативу уз, наравно, измене у значењу⁷, као и у генитиву.

Када је реч о предлозима који творе предлошко-падежне конструкције с наведеним падежом у савременом грчком језику, потребно је нагласити да је, углавном, реч о античким предлозима, односно, онима који су се као такви одржали из класичног грчког језика (попут нпр. *άνευ, υπέρ, εκ/εξ, υπό, περί*), а који се, неретко, користе у формалном дискурсу, најчешће у петрифицираним облицима. С друге стране, постоје и они који се могу употребљавати и уз акузатив и уз генитив, попут предлога *από, μετά, κατά, επί, υπό* и *προς*, али, поново, уз обавезну измену значења.

Значења *ἰ*редлоἰа уз акузаἰἰив и ἰениἰἰив

Будући да се, дакле, у савременом грчком, могу уочити предлози који се користе ради творбе предлошко-падежних конструкција у акузативу и генитиву, потребно је имати и увида у њихову семантику уз наведене падеже (Табела 1).

Табела 1. Приказ семантике предлога

Предлог	Акузатив	Генитив
ἐπί	трајање глаголске радње: <i>ἐπί ὥρας</i> (саἰἰиμα)	конкретан период: <i>ἐπί της δικτατορίας</i> (ἰооком дикиἰαιἰуре) петрифицирани облици: <i>ἐπί του θέματος</i> (на ἰἰу ἰἰему, у вези са ἰἰом ἰἰемом), <i>ὡς ἐπί το πλείστον</i> (у највећој мери)
υπό	спацијалност: <i>υπό την προστασία</i> (ἰоод заиἰἰἰἰἰἰом)	агенс: <i>υπό του Προέδρου</i> (оод сἰἰране ἰредседника)
από	полазна тачка: <i>από το αεροδρόμιο</i>	елиптични искази: <i>Έρχομαι από του Πέτρου</i> (Долазим оод Пеἰἰроса)
	порекло: <i>από την Ελλάδα</i> (из Грчке)	
	каузалност: <i>Κοκκίνισε από το θυμό</i> (Поцрвенео је оод деса)	
	компарација: <i>πιο καλός από εσένα</i> (доἰи оод ἰеде)	петрифицирани облици: <i>από καρδιάς</i> (оод срца), <i>από μακρού</i> (χροἰνου) (оодавно, ἰре мноἰо времена), <i>από φιλοσοφικής απόψεως</i> (са филозофскоἰ сἰановиἰἰἰἰα)
	материјал: <i>από το χρυσό</i> (оод златἰа)	
агенс пасивне реченице: <i>από τον Γιώργο</i> (оод сἰἰране Јоἰἰоса)		

мера, циљ и узрок), док је у академском дискурсу употреба генитива веома распрострањена (Χατζησάβας, 1992; Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, 2003, стр. 29).

⁷ Више о томе: Бајић Ћосић, 2022, стр. 579–580.

προς	спацијалност: <i>προς τη θάλασσα</i> (ка мору)	петрифицирани облик: <i>προς Θεού</i> (забоја)
	темпоралност: <i>προς το μεσημέρι</i> (око њоднева)	
	циљ: <i>προς όφελος</i> (у корисји)	
μετά	темпоралност: <i>μετά τα Χριστούγεννα</i> (након Божића)	петрифицирани облик: <i>μετά χάραξ</i> (с радошћу)
κατά	темпоралност: <i>κατά τις 5</i> (око 5 саји)	противљење: <i>κατά των Περσών</i> (џројиив Персијанаца)
	правац: <i>κατά τη θάλασσα</i> (ка мору, џрема мору)	
	позивање на одређени став, информације: <i>κατά τους δημοσιογράφους</i> (џрема новинарима)	

Методологија испрживања и добијени резултати

За потребе израде овог рада спровели смо квантитативно неекспериментално истраживање, које је за циљ имало да испита на који начин група студената модерног грчког језика као страног на Катедри за неохеленске студије Филолошког факултета Универзитета у Београду перципира и употребљава оне предлоге на Ј2 који синтаксички одговарају како акузативу, тако и генитиву. Конкретније, у истраживању које је спроведено у новембру 2022. године учествовало је укупно 30 студената треће и четврте године основних академских студија (ОАС), који су, у складу са курикулумом дефинисаним исходима, стекли језичку комуникативну компетенцију на Б1 и Б2 нивоима према Заједничком европском референтном оквиру за језике (ЗЕОЈ).

Тежиште нашег истраживања представљали су предлози *επί, υπό, από, προς, μετά* и *κατά*, који се, у зависности од различитих синтаксичко-семантичких околности у оквиру одређеног исказа, могу користити уз два падежа, генитив и акузатив. Упитник је обухватио 25 питања затвореног типа са вишеструким избором одговора, у оквиру којих је од испитаника тражено да уз горенаведене предлоге одаберу именске речи у једном од наведена два падежа. Приликом испитивања ставова анкетираних коришћен је анонимни упитник преко Гугл формс (*Google Forms*)⁸ странице.

Почетне хипотезе биле су да ће већина испитаника предност дати употреби акузатива када је комутабилан с генитивом. Додатно, претпоставили смо и да ће, фокусирајући се на синтаксичке законитости исказа

⁸ https://docs.google.com/forms/d/1AmkWfLiNv1nGAaEzMRgcw7x6XU-Fc4FyviO-Vj9_I57Y/edit

у савременом грчком језику, успети да уоче елиптичне реченице, које у конкретним случајевима захтевају употребу генитива. Најзад, наша претпоставка била је и да ће на исправан начин употребити предлоге у оквиру петрифицираних фраза, чијем се усвајању посвећује посебна пажња током часова граматике.

Када је реч о класификацији исказа, први део упитника односио се на употребу предлога *επί*, који уз генитив указује на циљ, или се употребљава с циљем исказивања темпоралности. Уз акузатив, пак, употребљава се како би се указало на темпоралност, али с циљем указивања на само трајање глаголске радње, за разлику од претходног случаја, где се употребљава да би се указало на конкретан временски период. Анализирајући одговоре који су наши испитаници дали, запазили смо да је највећи проценат испитаника препознао тачну употребу овог предлога с генитивом када су у питању петрифицирани искази *επί του θέματος* (на *џу џему*, у вези са *џемом*) (3), односно, њих 86,7%, или исказ *επί του μισθού* (на *џлаџу*) (4), где је чак 90% анкетираних студената исправно одговорило, дбирајући наведени падеж (Табела 2).

Табела 2. Употреба предлога *επί*

	Искази ⁹	Акузатив	Генитив
1.	Επί _____ της Βασιλίσσας Βικτώριας, το Ηνωμένο Βασίλειο διπλασιάστηκε σε μέγεθος με την προσάρτηση των Ινδίων και της Αυστραλίας και μερικών άλλων χωρών. Током владавине краљице Викторије, Уједињено Краљевство се удвостручило анексијом Индије и Аустралије и неколико других земаља.	την βασιλεία	της βασιλείας
2.	Όταν ενημερώθηκε ότι πήρε τη θέση που ήθελε, επί _____ τραγουδούσε. Када му је саопштено да је добио позицију коју жели, певао је сатима.	ώρες	ωρών
3.	Να ξέρετε ότι οι παρεμβάσεις τους είναι όχι μόνο ουσιαστικές, αλλά και σύντομες και επί _____. Знајте да њихове интервенције нису само смислене већ и кратке у вези с том темом.	το θέμα	του θέματος
4.	Ουσιαστικά οι γιατροί, αντί να παίρνουν έως 9% επί _____ τους για τις εφημερίες που πραγματοποιούν, τώρα θα παίρνουν 12%. У суштини, лекари, уместо да добијају до 9% на плату за дежурство, сада ће добити 12%.	το μισθό	του μισθού
		10%	90%

⁹ Истичемо да исказе са савременог грчког језика нисмо преводили дословно да не би били непотпуни и неграматични на српском језику.

С друге стране, занимљиво је приметити да испитаници у исказима (1, 2) нису успели да уоче дистинкцију између исказивања темпоралних релација. Конкретније, запажамо да подједнак проценат анкетираних (36,7%) приликом исказивања конкретног периода (1) дѝра акузатив, односно генитив да би указао на трајање глаголске радње (2). Стога, можемо претпоставити да испитаници имају потешкоће приликом перципирања темпоралности с предлогом *επί*, те не могу с лакоћом запазити ову малу, али незанемарљиву разлику.

У наставку, од наших испитаника тражено је да одговоре на питања у вези са употребом предлога *από* (Табела 3), који има широк дијапазон употребе.

Табела 3. Употреба предлога *από*

	Искази	Акузатив	Генитив
5.	Оσοи από _____ θα επιστρέφουν στο Δημόσιο θεωρείται πως θα έχουν διαφορετική εργασιακή εμπειρία και άλλη νοοτροπία.	αυτούς	αυτών
	Сматра се да ће сви они који ће се вратити у јавни сектор имати другачије радно искуство и другачији менталитет.	83,3%	16,7%
6.	Прέπει να ξέρετε ότι από _____ μου δεν γίνεται αποδεκτή, η δήλωση σας μέσω του e-mail. Εάν θέλετε να συμμετάσχετε στο πρόγραμμα χρειάζεται να υποβάλετε μια επίσημη αίτηση.	τη μεριά	της μεριάς
	Требало би да знате да, од стране мене, Ваша изјава путем е-поште није прихваћена. Ако желите да се придружите програму, потребно је да поднесете званичну пријаву.	76,7%	23,3%
7.	Тέλος, προάγονται στο βαθμό του ταξίαρχου εκτός οργανικών θέσεων 43 Αστυνομικοί Διευθυντές Γενικών Καθηκόντων και ένας Ειδικών Καθηκόντων, οι οποίοι και θα αποστρατευθούν ύστερα από 30 _____.	ημέρες	ημερών
	На крају, унапређују се у чин бригадира 43 директора полиције с општим дужностима, као и један са специјалним дужностима који ће отићи у пензију након 30 дана.	73,3%	26,7%
8.	Ωστόσο, το 2010 η τιμή του παλλαδίου είναι χαμηλότερη κατά πολύ από _____.	το χρυσό	του χρυσού
	Међутим, 2010. године цена паладијума је много нижа од злата.	63,3%	36,7%

9.	Η δική του εικόνα για το ΕΣΥ δεν είναι διαφορετική από _____.	τους υπόλοιπους	των υπόλοιπων
	Његова слика о здравственом систему не разликује се од осталих.	63,3%	36,7%

Ослањајући се на изнете податке, можемо запазити да у свим исказима (5–9) испитаници предност дају употреби акузатива у односу на генитив, чак и када је реч о исказу (6) где су ова два падежа комутабилна у конкретној колокацији (*απο τη μεριά μου, απο μεριάς μου / од сџиране мене*), али и у последња два исказа (8, 9), у којима синтаксички услови условљавају употребу генитива. Наиме, овде је реч о елиптичним исказима, у којима се лексеме избегавају ради језичке економичности. Тако, пун исказ би гласио:

(8) Ωστόσο, το 2010 η τιμή του παλλαδίου είναι χαμηλότερη κατά πολύ από **την τιμή** του χρυσού.

Међутим, 2010. године цена паладијума је много нижа од **цене** злата.

(9) Η δική του εικόνα για το ΕΣΥ δεν είναι διαφορετική από **την εικόνα** των υπόλοιπων.

Његова слика о здравственом систему не разликује се од **слике** осталих.

Међутим, највећи проценат студената (63,3%) није уочио везу између ентитета у наведене две реченице. Употреба акузатива у овим случајевима није могућа будући да би се поредили цена и злато, а не цена паладијума и цена злата (8), односно његова слика и остали, уместо његове слике и слике осталих (9), што пружа непотпуну и контрадикторну информацију од локутора.

Нешто већи проценат тачних одговора примећујемо приликом употребе предлога *υπό* (Табела 4), где највећи проценат анкетираних студената тачно употребљава овај предлог са акузативом, у ситуацијама када се његово основно просторно значење користи у пренесеном смислу (10, 11, 13), док веома мали број испитаника (30%) у исказу (12) предност даје употреби генитива, препознајући да спој *υπό* с наведеним падежом упућује на агенс.

Табела 4. Употреба предлога *υπό*

Искази		Акузатив	Ѓенитив
10.	Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χορήγησε άδεια κυκλοφορίας υπό _____ για το πρώτο εμβόλιο κατά της νόσου COVID-19.	όρους	ορών
	Европска комисија је одобрила стављање у промет прве вакцине против ковида 19 под условима.	63,3%	36,7%
11.	Θα σου δανείσω τα χρήματα μόνο υπό _____ ότι θα μου θα δώσεις ως τα τέλη Αυγούστου.	την προϋπόθεση	της προϋπόθεσης
	Позајмићу ти новац само под условом да ми вратиш до краја августа.	76,7%	23,3%
12.	Τελικά, η συμφωνία υπογράφηκε υπό _____.	τον δικηγόρο	του δικηγόρου
	На крају, уговор је потписан од стране адвоката.	70%	30%
13.	Και τώρα 200 αντικείμενα απ' αυτόν έχουν βρει τη θέση τους στο Λονδίνο, στην έκθεση του Βρετανικού Μουσείου υπό _____ „Αφγανιστάν: Σταυροδρόμια του αρχαίου κόσμου”.	τον τίτλο	του τίτλου
	А сада је 200 његових предмета нашло своје место у Лондону, на изложби Британског музеја под називом „Авганистан: раскршће античког света”.	70%	30%

Слична ситуација се запажа и у случајевима када је од студената који су учествовали у истраживању тражено да одговоре на захтеве који су се тичали употребе предлога *κατά* (Табела 5).

Табела 5. Употреба предлога *κατά*

Искази		Акузатив	Ѓенитив
14.	Συγχαρητήρια έδωσε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας στανέα ή μετακινούμενα μέλη της κυβέρνησης κατά _____ τους στο Προεδρικό Μέγαρο.	τη χθεσινή ορκωμοσία	της χθεσινής ορκωμοσίας
	Председник Републике упутио је честитке новим члановима владе током јучерашњег полагања заклетве у Председничкој палати.	80%	20%

15.	Τελικά η αστυνομία ισχυρίζεται ότι ο I.B. φέρεται να συμμετείχε στην οργάνωση σειράς επιθέσεων κατά _____ στο Μουμπάι το 1993, με αποτέλεσμα 250 νεκρούς.	ξενοδοχεία και τράπεζες	ξενοδοχείων και τραπεζών
	На крају, полиција тврди да је И. В. наводно умешан у организовање серија напада на хотеле и банке у Бомбају 1993. године, што је резултирало са 250 смртних случајева.	40%	60%
16.	Κατά _____ οι διαρρήκτες ήταν Γάλλοι, άλλοι πάλι μιλούν για έναν Γάλλο και έναν Ιταλό.	πληροφορίες	πληροφοριών
	Према информацијама, провалници су били Французи, док други, опет, спомињу једног Француза и једног Италијана.	46,7%	53,3%
17.	Τα καταστήματα και οι επιχειρήσεις, γνωρίζοντας ότι δεν υφάρχει ηλεκτρικός μηχανισμός, θα εφαρμόσουν μερικώς τα μέτρα κατά _____ .	το κάπνισμα	του καπνίσματος
	Продавнице и предузећа, знајући да не постоји механизам контроле, делимично ће спроводити мере против пушења.	23, 3%	76,7%

Наиме, предлог *κατά*, који уз *από* има широк дијапазон употребе, највећи проценат испитаника на тачан начин користи уз акузатив (14), где је реч о исказивању темпоралности, али и уз генитив, када овај предлог мења своју конотацију, те се користи да се изрази противљење, тј. објекат или предмет ка којем је усмерен непријатељски чин (15, 17). Но, с друге стране, као што резултати нашег упитника показују, велики проценат анкетираних студената у исказу (16) ипак није препознао да предлог *κατά* у том случају указује на позивање на одређени став, лице или, у овом случају, информације. Можемо претпоставити да су се приликом одговарања на овај захтев ослонили на претходну реченицу (15), због негативне конотације реченица (реч је о нападима и провали).

Додатно, као што добијени резултати показују, највећи проценат испитаника није се срео с тешкоћама приликом употребе предлога *προς*, како са акузативом ради исказивања циља (18, 21) и правца (19), тако и с генитивом, који се овде користи искључиво у свакодневним колокацијама, попут нпр. наведене *προς Θεού / αβδεία* (20) (Табела 6).

Табела 6. Употреба предлога *προς*

Искази		Акузатив	Генитив
18.	Αυτό το βρεφικό γάλα είναι έτοιμο προς _____ και είναι κατάλληλο για τη διατροφή των βρεφών από τη γέννησή τους.	κατανάλωση	κατανάλωσης
	Ова формула за одојчад спремна је за потрошњу и погодна за исхрану одојчади од рођења.	66,7%	33,3%
19.	Πηγαίνοντας προς _____ σταματήσαμε σε μια ταβέρνα να τσιμπήσουμε κάτι γιατί δεν είχαμε φάει τίποτα.	την παραλία	της παραλίας
	На путу ка плажи свратили смо у таверну да нешто поједемо, јер нисмо ништа јели.	83,3%	16,7%
20.	Όχι, εννοείται ότι εγώ δε θα του πω τίποτα, προς _____ . Κάτι τέτοιο δεν πρέπει να το μάθει από εμένα.	Θεό	Θεού
	He, наравно да му нећу ништа рећи, забога. He сме да сазна тако нешто од мене.	36,7%	63,3%
21.	Η αύξηση της ευελιξίας, όσον αφορά τον χρόνο εργασίας δεν είναι πάντοτε προς _____ της ισότητας των φύλων.	όφελος	οφέλους
	Повећање флексибилности у погледу радног времена не иде увек у корист успостављања родне равноправности.	60%	40%

Идентичну ситуацију запажамо и анализирајући одговоре испитаника када је реч о употреби предлога *μετά*. Конкретније, и у овом делу упитника, највећи проценат анкетираних студената препознаје употребу *μετά* са акузативом ради изражавања темпоралности (22, 23), док се подједнак проценат (по 70%) не суочава с проблемом нити приликом употребе петрифицираних облика (24, 25), који имплицирају употребу генитива (Табела 7).

Табела 7. Употреба предлога *μετά*

Искази		Акузатив	Генитив
22.	Μετά _____ στο ευρώ ο εύκολος και φθηνός δανεισμός προκάλεσε μια ραγδαία αλλαγή της καταναλωτικής κουλτούρας των Ελλήνων.	την εισαγωγή	της εισαγωγής
	Након увођења евра, лаке и јефтине позајмице су изазвале брзу промену потрошачке културе код Грка.	76,7%	23,3%

23.	Μάλιστα μετά _____ απέκτησε και πολιτικό λόγο, αφού τα μέλη του συνδέσμου άρχισαν να προβληματίζονται για τις σχέσεις ανθρώπου και περιβάλλοντος.	τον πόλεμο	του πολέμου
	Свакако, после рата добио је и политичку димензију, јер су чланови удружења почели више да размишљају о вези човека и животне средине.	83,3%	16,7%
24.	Μα κάπου εκεί, κάπου μακριά όπου το βλέμμα του μόλις και μετά _____ μπορούσε να φτάσει, υπήρχε ένα αστέρι και έλαμπε στην άκρη του ουρανού.	βία	βίας
	Али негде тамо, негде далеко где је његов поглед једва допирао, била је једна звезда и сијала је на ивици неба.	30%	70%
25.	Μετά _____ θα ξαναπαρουσίαζα μια εκπομπή για τη γλώσσα, πιο μοντέρνα ασφαλώς.	χαρά	χαράς
	Врло радо бих поново представио емисију о језику, али, наравно, модернију.	30%	70%

Дискусија

Имајући у виду наведене податке, можемо потврдити наше почетне хипотезе које се тичу употребе акузатива у већој мери када је он комутабилан с генитивом. Такође, резултати нашег истраживања потврдили су и почетну хипотезу, која се тичала препознавања петрифицираних облика. Наиме, током наставе граматике савременог грчког језика, током све четири године ОАС, фокус се ставља на усвајање овог типа предлошко-падежних конструкција које су се, иако у великом броју случајева воде порекло из класичног грчког, тј. катаревусе, одржале и у савременом грчком језику, посебно у формалном дискурсу. Но, не можемо потврдити и хипотезу која се односила на елиптичне исказе с предлогом *από*, у оквиру којих велики проценат испитаника није препознао синтаксичке законитости реченица, те је изабрао генитив. Можемо претпоставити да овоме доприноси и ређа употреба овог типа исказа, те сложенија синтакса, која захтева и детаљнију анализу реченице.

Такође, према подацима који су добијени нашим истраживањем, можемо закључити да проблематична може бити употреба предлога *επί*, у случајевима када се исказује темпоралност, те прави дистинкција између конкретног периода и трајања глаголске радње. Интересантно је запазити да ни позитивни трансфер са J1, српског језика, у којем се уз лексему *у током* користи падежна конструкција у генитиву, није помогао испитаницима

да одаберу именицу у генитиву у исказу (1) и тако формирају тачну конструкцију. Додатно, запажамо да већи број испитаника има потешкоћа и приликом употребе предлога *υπό* да би се исказао агенс. Сматрамо да се у тој конкретной ситуацији већина испитаника која је одабрала погрешну предлошко-падежну конструкцију ослањала на остале исказе с предлогом *υπό* који захтевају акузатив, те није препознала да је реч о изражавању агенса.

С друге стране, резултати спроведеног истраживања показали су да највећи проценат испитаника тачно одговара на захтеве који обухватају петрифициране исказе, а у којима је у највећем броју случајева реч о предлошко-падежним конструкцијама у генитиву. Можемо претпоставити, будући да се користе у формалном дискурсу, те имају прилично конкретну употребу, да су их анкетирани студенти усвојили и да препознају специфичне ситуације када их треба употребити.

Закључна разматрања

Ослањајући се на претходно изнете податке о предлозима *επί*, *υπό*, *από*, *προς*, *μετά* и *κατά* који су били тежиште нашег истраживања, а који се, осим уз акузатив, могу користити и уз генитив, можемо приметити да њихово значење јасно дефинише и сама употреба ова два падежа. Другим речима, употреба генитива указује на конкретне ситуације, те на петрифициране облике који своје место налазе и у савременом грчком језику, углавном у оквиру академског, формалног дискурса, што наведене предлошко-падежне конструкције чини уочљивијим.

Свакако, предлози у савременом грчком језику, иако су високо полисемичне речи, те изражавају, остварују и прецизирају велики број различитих релација, и даље су недовољно истражена област, поготово из перспективе наставе овог језика као другог/страног. Уколико локутор који није изворни говорник овог језика настоји да употреби оне предлоге који синтаксички одговарају како акузативу, тако и генитиву, мора да има довољно информација о целокупној поруци која се преноси, али и да познаје синтаксичке законитости циљног језика. Будући да, ослањајући се на изнете податке, можемо издвојити сегменте који студентима савременог грчког као J2 могу бити проблематични приликом употребе наведених предлога, сматрамо да оваква истраживања треба проширити да би се добио детаљнији увид у све оне сегменте који могу проузроковати додатне тешкоће ненативним говорницима овог језика.

Извори

- Тријандафилидис, М. (1995). *Μαλα νοβοῖρχκα ἱραμαῖιχα*. Τεσσαλονικα: Αριστοτελοβ υνιβερζιτετ у Τεσσαλονικα, Ινστιтуτ за новогρχке студије, Фондација Μανολιστα Τριјандаφιλιδισα.
- Tsiotsiou-Moore, M. (2008). *Βασική Γραμματική της Ελληνικής Γλώσσας για αγγλόφωνους*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- Δεμίρη-Προδρομίδου, Ε., & Καμαριάνου-Βασιλείου, Ρ. (2002) *Νέα ελληνικά για μετανάστες, παλιννοστούντες, πρόσφυγες και ξένους Β' επίπεδο «... και καλή επιτυχία»*. Αθήνα: ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ.
- Χατζισαββίδης, Σ., & Χατζισαββίδου, Α. (2016). *Γραμματική Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α', Β', Γ' Γυμνασίου*. Αθήνα: ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ.

Литература

- Аксић, К. (2017). *Семантика и њрамаѝица њредлоѝа у савременом енѝлеском језику* (неодјављена докторска дисертација). ФИЛУМ, Крагујевац.
- Баѝић Ђосић, М. (2022). О неким предлозима у граматикама и приручницима за учење савременог грчког језика као страног. *Philologia Mediana*, 14, 573–586. <https://doi.org/10.46630/phm.14.2022.39>
- Белић, А. (1998). *Оѝиѝѝа линѝвисѝица*. Београд: Завод за уѝбенике и наставна средства.
- Станојчић, Ж. и Поповић, Љ. (2011). *Грамаѝица срѝскоѝ језика*. Београд: Завод за уѝбенике и наставна средства.
- Стевановић, М. (1986). *Савремени срѝскохрваѝски језик I (ѝрамаѝиѝички сисѝеми и књижевнојезичка норма)*. Београд: Научна књига.
- Anagnostopoulou, E., & Sevdali, C. (2020). Two modes of dative and genitive case assignment: Evidence from two stages of Greek. *Natural Language & Linguistic Theory*, 38, 987–1051.
- Blake, B. (2001). *Cases*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Horrocks, G. (2010). *Greek: A History of the Language and its Speakers*. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Klikovac, D. (2006). *Semantika predloga*. Beograd: Filološki fakultet.
- Mertyris, D. (2015). Dissertation Summaries: The loss of the genitive in Greek: A diachronic and dialectological analysis. *Journal of Greek Linguistics*, 15(1), 159–169.
- Saint-Dizier, P. (2006). *Syntax and Semantics of Prepositions*. Dordrecht: Springer.
- Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α. (2003). Η μορφολογική δομή της νέας ελληνικής και η διδακτική της. *Γλωσσολογία*, 15, 25–34.
- Νάκας, Α. (1987). *Επιρρηματικά της Νέας ελληνικής (προβλήματα υποκατηγοριοποίησης) (διδακτορική διατριβή)*. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Θωμόπουλος, Γ. (1945). *Γραμματική της Νεοελληνικής Κοινής*. Αθήνα: Φλεβάρης.
- Τζάρτζανος, Α. (1946). *Νεοελληνική Σύνταξις (της Κοινής Δημοτικής)*. Αθήνα: ΟΕΣΒ.
- Χατζησάβας, Α. (1992). Το βασικό λεξιλόγιο της ελληνικής. Στα: *Πρακτικά του Διεθνούς Συμποσίου για τη Σύγχρονη Ελληνική Γλώσσα* (71–88). Αθήνα: ΟΕΔΒ.

Maја G. BAЋIЋ ĆOSIĆ
 Anka M. RAЂENOVIĆ
 University of Belgrade
 Faculty of Philology
 Department of Modern Greek Studies
 Belgrade (Serbia)

Prepositions in Modern Greek – Accusative or Genitive Case?

Summary

Prepositions are indeclinable words with limited lexical meaning that cannot stand alone but can govern one or more cases. In Modern Greek, which has four cases (nominative, genitive, accusative, and vocative), prepositions are commonly used to express a variety of relations (such as location, time, direction, etc.). Specifically, certain prepositions in this language can be followed simultaneously by the accusative and genitive cases. The aim of this paper is to investigate how a group of students of Modern Greek as L2 at the Department of Modern Greek Studies, Faculty of Philology, University of Belgrade, perceive the use of prepositions that syntactically correspond to the accusative and the genitive and change their meaning depending on the case they are used with. A non-experimental quantitative survey with multiple-choice, closed-ended questions was conducted. Respondents were asked to form prepositional phrases with prepositions that can be followed by both genitive and accusative (*επί, υπό, από, προς, μετά,* and *κατά*) by choosing nouns in one of the above cases. This paper aims to identify the semantic and syntactic components that may be problematic for learners of Modern Greek as L2 in the use of prepositions and prepositional phrases, as well as to suggest strategies for more efficient acquisition and use of this word class in Modern Greek.

Keywords: prepositions; prepositional phrases; Modern Greek as L2.

Овај чланак је објављен и дистрибуира се под лиценцом *Creative Commons аујторсјиво-некомерцијално 4.0 међународна* (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

This paper is published and distributed under the terms and conditions of the *Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International* license (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).